

«Захід, схід – одна країна! Це соборна Україна»

Мета: поглибити знання учнів про історичне минуле нашої держави; формувати національну свідомість школярів, виховувати патріотів рідної держави; розвивати пізнавальні інтереси.

Обладнання: фонограми пісень, присвячені Україні, запис Гімну України, плакати із символікою держави України (герб, гімн, прапор, Конституція).

Хід заходу

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Інценування Легенди про дівчину-Україну, яку Господь обдарував піснею

Якось Господь Бог вирішив наділити дітей світу талантами. Французи вибрали елегантність і красу, угорці — любов до господарювання, німці — дисципліну і порядок, росіяни — владність, поляки — здатність до торгівлі, італійці одержали хист до музики... Обдарувавши всіх, підвівся Господь Бог зі святого трону і раптом побачив у куточку дівчину. Вона була боса, одягнута у вишиванку, руса коса переплетена синьою стрічкою, на голові мала вінок із червоної калини.

Хто ти? Чого плачеш? — запитав Господь.

Я — Україна, а плачу, бо стогне моя земля від пролитої крові й пожеж. Сини мої на чужині, на чужій роботі, вороги знущаються з удів та сиріт, у своїй хаті немає правди й волі.

Чого ж ти не підійшла до мене раніше? Я всі таланти роздав. Як же допомогти тобі?

Дівчина хотіла вже йти, та Господь Бог, піднявши правицю, зупинив її.

— Є у мене неоціненний дар, який уславить тебе на цілий світ. Це — пісня.

Узяла дівчина — Україна дарунок і міцно притиснула його до серця. Поклонилося низенько Всевишньому і з ясним обличчям і вірою понесла пісню в народ.

Звучить пісня «Україна» Т. Петриненко.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Декламування вірша

Одна Батьківщина, і двох не буває,

Місця, де родилися, завжди святі.

Хто рідну оселю свою забуває,

Той долі не знайде в житті.

Чи можна забути ту пісню, що мати

Співала малому, коли засинав?

Чи можна забути ту стежку до хати,

що босим колись протоптав?

У рідному краї і серце співає,

Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
І ріки-потоки, мов струни, течуть.
Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.
І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля назавжди.

М. Бакаєва

На сцену під звучання приспіву пісні «Одна калина» (музика Р.Квінта, слова В.Куровського) піднімаються ведучі та учні-читці в українських костюмах.

Ведучий. Дорогі друзі, учні, вчителі! Сьогодні в нас, велике свято - День соборності України, свято рідного краю, свято нашої держави.

Ведуча. Ми пишаємося, що ми - українці, а наша Вітчизна — Україна, земля, дорога та мила серцю кожного із нас.

Українець. Нехай же лине добре слово,
Звучить так щиро й вагомо
Про нашу неньку-Україну.
Найкращу, дорогу, єдину!

Звучить Державний Гімн України.

Ведучий

Життя іде. Дорослішають діти, сивіють матері - такий закон життя. Та ніколи: не старітиме наша квітуча українська земля.

Ведуча.

Бринять дитячі голоси, синіє небо, тішить ясним промінням сонце, щебечуть птахи.

Ведучий.

Україна - рідний край, земля з багатовіковою історією, мальовничою природою, чарівною піснею, працелюбними, мудрими й талановитими людьми.

Ведуча.

Ми горді зватися українцями. Поклик рідної землі завжди відчували наші прадіди й діди, ті, хто живе в Україні, і ті, кого доля закинула на чужину. І де б не був українець, захвилюється аж до сліз, почувши рідне слово.

Українець. Не віру те щастя,
Що десь в чужині,
Хоч і зове, і кличе,
На світі є Україна одна –
Там журавлі курличуть.

Українка. Я україночка від роду

Землі цієї я краплинка
Я - доля рідного народу
Його дитина - українка.

Ведуча.

Україна... Її майбутнє в руках молоді. Від нас залежить, якою буде наша держава! А держава, як і родина., має бути дружною, сильною, здоровою, щасливою,

Ведучий.

Якось батько зібрав синів і сказав: «Сини мої! Живіть у мирі й злагоді, і тоді жоден ворог вам не страшний, ніхто не зможе вас здолати». Сини стали заперечувати. Кожен вважав, що зуміє, побороти ворога самотужки. «Невже ви думаєте, що здолаєте ворога, коли кожен із вас, як та гілка, яку вітер хилить у різні боки, а як сильніше дмухне - то й зламає? - мовив батько. Ось спробуйте зламати цей пучок гілля. Що, не можете? Тож запам'ятайте: нікому ще не вдалося перемогти людей, які тримаються одне за одного, як ці гілки».

Лине тиха музика. На тлі музики звучать слова.

Ведуча.

Упродовж століть, землі України були розрізнені, належали до різних держані: Російської імперії Польщі, Австро-Угорщини. Тож споконвічною мрією українців було об'єднання розрізнених частин України в межах однієї держави.

Ведучий.

У тяжкій і тривалій боротьбі за національне визволення, утвердження власної державності наш народ не раз переживав як гіркі, так і радісні події. Одна з таких сторінок нашого минулого - боротьба українського народу за соборність своїх земель. А чи: знаєте ви, що означає слово соборність? (об'єднання). Доберіть до нього слова синоніми. (Відповіді учнів.)

Перегляд відео «День соборності»

Ведучий

Тож споконвічною мрією українців було об'єднання розрізнених частин України в межах однієї держави. І ось 22 січня 1919 року злилися століттями відірвані одна від одної частини єдиної України.

Ведуча.

Саме тоді на площі перед Київською Софією відбулася подія, про яку мріяли покоління українських патріотів: на велелюдному зібранні було урочисто проголошено злуку Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки. Виголошення зборницької ідеї стало могутнім виявом творчої енергії нації та прагнення до етнічної і територіальної єдності.

Ведучий.

Цей день увійшов до національного календаря як велике державне свято - День Соборності України, і відзначають його з 1999 року.

Ведуча:

І ось настав день, за який українці боролись упродовж багатьох століть. Уранці 22 січня біля святої Софії було велелюдно. Вхід з Володимирської вулиці прикрашала тріумфальна арка з гербами історичних земель України. Під звуки оркестру крокували військові підрозділи.

Ведучий:

Урочистості розпочав держсекретар Лонгин Цегельський оголосив вірчу грамоту президії Української Національної Ради й передав її голові Директорії Володимиру Винниченку, який привітав галицьких делегатів, наголосивши на непересічному значенні Акта соборності. Представник Директорії Федір Швець виголосив великі слова:

"Віднині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України - Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна - в одну Велику Україну...

Віднині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу".

Ведуча:

Таким чином, вперше за шістсот років був зроблений серйозний крок до об'єднання більшості етнічних українських земель в єдину державу.

На жаль, вже через кілька місяців після проголошення об'єднання більшовики захопили Київ, Східну Галичину окупували поляки, Буковину - румуни, а Закарпаття - Чехословаччина. Так, тоді, в 1919-му, Україна не змогла відстояти свою незалежність.

Ведучий:

Однак, незважаючи на невдале завершення об'єднання двох республік, значення Акта надзвичайно важливе. Перший Президент Української Народної Республіки Михайло Грушевський зазначав: "Які б тяжкі проби не судила переходити Україні й українському народові історична доля, які пертурбації не лежали б ще перед ними, великі часи Української Центральної Ради і її акти зостануться великою епохою їх розвою, твердою підставою національного будівництва".

Ведуча:

Об'єднавча акція 1919 року залишила глибинний слід в історичній пам'яті українців. Справжню єдність народу у боротьбі за незалежність продемонструвала світові Україна 21 січня 1990 року. Так, знаменним етапом піднесення духу свободи став "живий ланцюг" між Києвом і Львовом, коли 21 січня 1990 року тисячі українців взяли за руки на згадку про проголошення Акту Злуки. Ось як описував ті події один із учасників: "Живий ланцюг справив на мене неповторне враження. Народ був у надзвичайному піднесенні, навкруги дзвеніли патріотичні пісні. Раз у раз лунали здравиці на честь українського народу. Над головами у височині витав дух свободи".

Ведучий:

День Соборності України почали відзначати на державному рівні з 1999 року, коли був підписаний відповідний Указ Президента України. Згідно з цим документом 22 січня - день, коли був проголошений в 1919 році Акт Злуки, встановлено Днем Соборності України.

Ведуча:

Ніби звертаючись до нас, один з творців Акту Злуки, державний секретар ЗУНР Лонгин Цегельський говорив про день 22 січня: "Це така дата, що її виучувати будуть напам'ять українські діти грядущих поколінь побіч таких дат, як дата Хрещення Русі, як битва над Калкою, як битва під Полтавою або зруйнування Січі". Його слова стали справді пророчими.

Робота з Конституцією України

Стаття 20

Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України.

Державний Прапор України - стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтою кольорів.

Великий Державний Герб України встановлюється з урахуванням малого Державного Герба України та герба Війська Запорізького законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України).

Державний Гімн України - національний гімн на музику М. Вербицького із словами, затвердженими законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Опис державних символів України та порядок їх використання встановлюються законом, що приймається не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України.

Столицею України є місто Київ.

Українець, українка

Вікторина

1. Назвіть один із найдавніших знаків, який є гербом України.
(Тризуб)
2. Коли було прийнято постанову про Державний прапор України і якого він кольору?
(28 січня 1992 р., жовто-блакитний)
3. Як називається Гімн України?
("Ще не вмерла України")
4. Хто є автором слів Гімну України?
(Павло Чубинський)
5. Назвіть український Національний герб.
(Тризуб)
6. Назвіть найбільшу святиню українського народу в музичній символіці.
(Гімн)

7. Назвіть композитора, який вірш П. Чубинського поклав на музику, цей твір невдовзі став гімном.

(Михайло Вербицький)

Перегляд міні-фільму «Україна від давнини до сьогодення»

Україна... В одному вже тільки цьому слові і для нашого вуха, і для вуха чужинців бринить ціла музика... Україна – країна смутку і краси, країна, де найбільше люблять волю...

Україна – це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золотої пшениці, медові та молочні ріки...

Україна – розкішний вінок із рути і барвінку, що над ним світять золоті зорі.

(С.Васильченко)

Експрес-повідомлення.

1.22 січня — День соборності України. Це свято відзначаємо щороку в день проголошення Акта возз'єднання Української Народної Республіки й Західно-Української Народної Республіки, що відбулося в 1919 році. Офіційно в Україні День Соборності відзначається з 1999 року.

2. 22 січня 1918 року у приміщенні київського Будинку вчителя було підписано IV Універсал, яким Українську Народну Республіку проголошено суверенною і незалежною державою. А 1919 року в цей самий день на Софіївській площі в Києві було проголошено Акт соборності українських земель.

3. «Віднині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і придніпрянська Україна — в одну Велику Україну. Сповнилися відвічні мрії, для яких жили й за які умирали найкращі сини України. Віднині є тільки одна незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української держави на добро і щастя українського народу», — пролунало 22 січня 1919 року.

4. Століттями розірваний український народ визволився з неволі — Лівобережна Україна вийшла з Російської, а Правобережна — з Австро-Угорської імперії — і возз'єднався на своїй землі в єдину Українську державу. Акт возз'єднання двох України був, швидше, символічним знаком прагнення єдності, бо в керівництві країни спільності тоді не було.

5.«Безпорадність проводу впливала на загальний настрій, — писала сучасниця тих подій, історик Наталя Полонська-Василенко. — Україна, затиснута між двома потужними силами — Антантою з півдня і більшовизмом з півночі, — не мала сил для боротьби. Військо розбігалось, ширилося безладдя. У таких умовах пройшла майже непоміченою подія, яка мала велике ідейне значення: Свято соборності України. 22 січня 1919 року на Софіївській площі проголошено УНР і ЗУНР... Але під тиском невідрадних подій свято пройшло сухо, тихо».

6.УНР як незалежна держава постала рівно за рік перед цим. ЗУНР утворилася в листопаді 1918 року, і відразу ж розпочався процес об'єднання:

зазбручанська Українська національна рада надіслала до Києва свою делегацію для переговорів із гетьманом Павлом Скоропадським.

Після зміни влади переговори велися з Директорією. 1 грудня 1918 року у Фастові був укладений «передвступний договір» про «злуку обох українських держав в одну державну одиницю».

7. 21 січня 1919 року в Хусті Всенародні збори ухвалили приєднання до Української Народної Республіки Закарпаття.

8. 21 січня 1973 року в Чорткові на Тернопільщині гурт молоді під орудою Володимира Мармуса вивісив жовто-блакитні прапори (за що хлопців ув'язнили в радянському концтаборі).

9. 22 січня 1990 року сотні тисяч українців узялися за руки, утворивши «живий ланцюг» від Києва до Львова, на згадку про проголошення Акту Соборності.

10. Моя Україна — широкі простори,
Поля і левади, долини і гори,
Молитва і пісня, і слово натхнення,
Наш труд і талант,
Україно, — для тебе.

Звучить пісня «Україна» Т. Петриненка.

Ведуча.

Віriamo, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Плекаймо все, що працює на ідею загальнонаціональної єдності.

Українка. Соборність - це символ.

Українець. Символ боротьби за волю,

Українка. Порозуміння між людьми...

Українець. І часточка надії і віри у майбутнє.

Ведуча.

Так, віри в майбутнє нашої великої родини, що зветься Україною.

Ведучий

20 років ми живемо на вільній землі, працюємо на користь незалежної держави, яка має: свій Прапор, свій Герб та Гімн. Про це мріяв, за це боровся наш нескорений народ.

Ведучий.

Повсякчас пам'ятаймо про незліченні жертви наших співвітчизників, покладені на вівтар незалежності, соборності, державності.

Ведуча.

Любов до землі, до рідного слова прирекли багатьох славних синів і дочок України на тюрми і поневіряння.

Серед них - наш Кобзар і пророк Т.Г.Шевченко.

Українка

Він жив надією, що кращий нас настане,
Він вірив, що народ підніметься з колін
І що розірве віковічні кайдани,
Й ходити більш не буде у ярмі.

Українець. Уже здійснилося, Тарасе наш великий:

Твоє могутнє і пророче слово,
Живемо ми в державі незалежній
Плакаємо чудову нашу мову.

Ведучий.

Віriamo, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Маємо бути свідомі того, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної мети - побудови економічно й духовно багатой, вільної й демократичної України, якою пишатимуться наші нащадки,

Лунає пісня «Україно, Україно...», муз. і сл. Т.Петриненко.

Українець. Україно, соборна державо,
Сонцесяйна колиско моя,
Ні, не вмерла й не вмере; твоя слава,
Завойована в чесних боях.

Українка. Ти не загинеш, Україно!
І мова прадідна твоя,
Що кожне слово в ній - перлина,
Не вмере повік!

Українка і українець (разом)

- Ми вірим в майбутнє твоє, Україно!
Говорять сьогодні, дорослі й малі.
Бо ти в нас - найкраща, бо ти в нас єдина,
Немає такої, як ти, на землі.

Ведучий.

Наше свято підійшло до кінця. Сердечно бажаємо вам міцного здоров'я, щастя, добра, миру, злагоди і глибокої віри у гідне майбутнє України!

КРАЇНА МОЯ — УКРАЇНА

Красивий, щедрий рідний край

І мова наша солов'їна.

Люби, шануй, оберігай

Усе що зветься Україна!

(Презентація «Моя Україна»)